Výtisk zašlete okr. n. v. odd. SPRÁVNÍ.
Výtisk zašlete obv. n. v. odd. SPRÁVNÍ.

Sbírka instrukcí pro výkonné orgány národních výborů
Roč. 1958 Částka 17
Poř. č. 98

MINISTERSTVO VNITRA.
Čj.: NV/2-50/6714/58.
Dne 4. září 1958.
Věc: Provádění Úmluvy mezi ČSR a SSSR o úpravě státního občanství osob s dvojím státním občanstvím.

Odbory pro vnitřní věci
rad krajských, městských a okresních národních výborů,
rad Ústředního a obvodních národních výborů hlavního města Prahy.

Mezi Československou republikou a Svazem sovětských socialistických republik byla v Praze dne 5. října 1957 uzavřena Úmluva o úpravě státního občanství osob s dvojím státním občanstvím. Úmluva vstoupila v účinnost dne 21. července 1958.

Úmluva byla uzavřena se zřetelem na to, že na území obou států žije určitý počet osob, které obě Smluvní strany podle svých zákonů považují za své státní občany. Při uzavírání Úmluvy se obě Smluvní strany řídily přáním odstranit případy existujícího dvojího státního občanství, a to tím způsobem, že osoby, kterých se tato Úmluva týká, si zvolí státní občanství na základě dobrovolnosti.

Pokud jde o možnost vzniku dvojího státního občanství v budoucnu, je třeba rozlišovat mezi zletilými osobami a mezi nezletilci. U zletilých nevznikne dvojí státní občanství automaticky ze zákona, nýbrž vyslovením souhlasu s nabytím čs. státního občanství podle § 2 zákona č. 194/1949 Sb., resp. udělením čs. státního občanství podle § 3 téhož zákona. Proto bude třeba před vyslovením souhlasu s nabytím nebo udělením čs. státního občanství zkoumat, zda v tom kterém případě by nedošlo ke vzniku dvojího státního občanství. Zamezení vzniku dvojího státního občanství ze zákona narozením upravuje čl. 5 Úmluvy.

K provedení Úmluvy vydává ministerstvo vnitra v dohodě s ministerstvem zahraničních věcí a ministerstvem spravedlnosti tyto

pokyny:

(1) Podle čl. 1 Úmluvy si mohou osoby, na něž se Úmluva vztahuje, zvolit československé nebo sovětské státní občanství.

Ke vzniku dvojího státního občanství mohlo dojít:

a) uzavřením manželství čs. státního občanství se sovětskou státní občankou před 24. červnem 1947, tj. před účinností zákona č. 102/1947 Sb., o nabývání a pozbývání čs. státního občanství sňatkem;

b) udělením čs. státního občanství bez předložení dokladu o propuštění ze sovětského státního svazku (§ 3 zák. č. 194/1949 Sb., o nabývání a pozbývání čs. státního občanství, zákon č. 74/1946 Sb., o udělení čs. státního občanství krajanům vracejícím se do vlasti, a § 30 býv. všeob. obč. zák.);

c) vyslovením souhlasu s nabytím čs. státního občanství sňatkem sovětské občanky s čs. státním občanem, aniž byla propuštěna ze sovětského státního svazku (§ 2 zák. č. 194/1949 Sb. a § 1 zák. č. 102/194 7Sb.);

d) u dětí, které se narodily mimo manželství sovětské státní občance a čs. státnímu občanu a byly dodatečným sňatkem rodičů uzavřeným před 1. říjnem 1949 legitimovány, tj. přede dnem účinnosti zák. č. 194/1949 Sb. (vztahuje se na případy, když se dítě narodilo sovětské občance na území SSSR);

e) u dětí, které se narodily na území SSSR, u nichž byl vysloven souhlas s nabytím čs. státního občanství podle § 1 odst. 2 zák. č. 194/1949 Sb.;

f) u dětí, které se narodily v ČSR a mezi jejichž rodiči došlo k dohodě, že dítě bude občanem SSSR.

Na osoby, které jsou sovětskými státními občany, žijí na území ČSR a žádají o československé státní občanství, a na osoby, jimž bylo mi-

nisterstvem vnitra udělení čs. státního občanství zajištěno, se tato Úmluva nevztahuje.

(2) Osoby s dvojím státním občanstvím, které žijí na území ČSR a chtějí si zvolit sovětské státní občanství, musí o tom podat do 21. července 1959 prohlášení zastupitelskému úřadu SSSR. Jestliže tak neučinily, stanou se ve smyslu čl. 7 odst. 2 Úmluvy státními občany ČSR.

(3) K podání prohlášení o zvolení státního občanství jsou způsobilé jen osoby, jež dosáhly věku 18 let. Osoby mladší jsou způsobilé jen, když vstoupily v manželství. Výjimku stanoví čl. 4 odst. 6, podle něhož jsou způsobilé k podání prohlášení i děti starší 14 let, které nesouhlasí se zvolením státního občanství svých rodičů.

(4) Státní občanství nezletilých dětí, majících dvojí státní občanství bude řešeno takto:

a) vztahuje-li se Úmluva na oba rodiče, kteří si zvolí stejné státní občanství, budou mít totéž státní občanství jejich nezletilé děti. Stejně tomu bude i v tom případě, když žije jen jeden z rodičů;

b) je-li jeden z rodičů čs. státním občanem a druhý sovětským státním občanem nebo si sovětské státní občanství zvolí, určí se státní občanství dětí dohodou rodičů. Nedojde-li k dohodě, budou mít děti státní občanství té Smluvní strany, na jejímž území budou žít 21. července 1959;

c) žije-li jeden z rodičů v ČSR a druhý v SSSR, určuje se státní občanství dohodou rodičů. Nedojde-li k dohodě, sledují děti ve státním občanství toho rodiče, který je má k 21. červenci 1959 ve výchově;

d) státní občanství dětí, které žijí mimo území ČSR nebo SSSR, se řídí státním občanstvím rodičů, jestliže si zvolili stejné státní občanství. Jinak se řídí dohodou rodičů. Nedojde-li mezi rodiči k dohodě, budou děti státními občany té Smluvní strany, kde měly nebo jejich rodiče trvalé bydliště před odjezdem za hranice;

e) státní občanství oboustranně ošetřených dětí nebo dětí, jejichž rodiče jsou neznámého pobytu, se řídí podle toho, kde budou žít 21. července 1959;

f) děti, které dosáhnou do 21. července 1959 14 let a nebudou souhlasit se zvolením státního občanství svých rodičů, mohou podat samostatně prohlášení o zvolení státního občanství.

(5) Aby byl v budoucnu vyloučen stav dvojího státního občanství, ke kterému by došlo ze zákona narozením, stanoví se v čl. 5 Úmluvy, že rodiče si mohou po vzájemné dohodě zvolit státní občanství svého dítěte. Stane se tak jejich souhlasným prohlášením při zápisu do knihy narození. Nedojde-li k dohodě, nabude dítě státního občanství té Smluvní strany, na jejímž území se narodilo. Narodilo-li se mimo území ČSR a SSSR a mezi rodiči nedošlo k dohodě, bude mít státní občanství té Smluvní strany, na jejímž území měli rodiče trvalé bydliště před odjezdem za hranice (na případy spadající pod čl. 5 Úmluvy se nevztahuje ustanovení § 1 odst. 1 a ustanovení § 1 odst. 2 věty první za středníkem zákona č. 194/1949 Sb.).

(6) Odbory pro vnitřní věci rad okresních národních výborů prověřují, zda se Úmluva vztahuje na osoby uvedené v seznamech. Seznamy jim budou zaslány prostřednictvím ministerstva vnitra.

(7) Dnem 22. července 1959 budou osoby, na něž se vztahuje Úmluva, považovány výhradně za občany té Smluvní strany, jejíž občanství si zvolily, a to buď tím, že podaly prohlášení o zvolení státního občanství ve smyslu čl. 2 Úmluvy, nebo tím, že prohlášení nepodaly a považují se proto podle čl. 7 odst. 2 Úmluvy za občany státu, na jehož území žijí.

Odbory pro vnitřní věci rad okresních národních výborů prověří ve spolupráci s okresním oddělením ministerstva vnitra — oddělením Veřejné bezpečnosti evidenci sovětských občanů. Zjistí-li, že se na některého vztahuje Úmluva a že nepodal prohlášení ve smyslu článku 2 Úmluvy, příslušné oddělení Veřejné bezpečnosti zařídí vyřazení této osoby z evidence cizinců a vydá jí občanský průkaz; vlastní-li taková osoba sovětský cestovní pas, odebere jej a zašle ministerstvu vnitra.

(8) Osobám, žijícím na čs. státním území, které si zvolily sovětské státní občanství, odeberou odbory pro vnitřní věci rad okresních národních výborů po prověření všechny doklady o čs. státním občanství. Občanský průkaz odebere příslušné oddělení Veřejné bezpečnosti, jež bude vyrozuměno odborem pro vnitřní věci rady okresního národního výboru a které také zařídí, aby tyto osoby byly převedeny z evidence čs. občanů do evidence cizinců.

(9) Při provádění Úmluvy bude nutno, aby odbory pro vnitřní věci rad okresních národních výborů úzce spolupracovaly s orgány Veřejné bezpečnosti.

Za ministra:

Hanák v. r.

Úmluva

mezi Československou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o úpravě státního občanství osob s dvojím občanstvím.

President Československé republiky a presidium Nejvyššího sovětu Svazu sovětských socialistických republik,

majíce na zřeteli, že se vyskytuje určitý počet osob, které každá ze Smluvních stran podle svého zákonodárství považuje za své občany,

a řídíce se přáním odstranit případy dvojího státního občanství tím způsobem, že si dotčené osoby zvolí státní občanství na základě dobrovolnosti,

rozhodli se uzavřít tuto Úmluvu a jmenovali za tímto účelem svými zmocněnci:

president Československé republiky

dr. Antonína Gregora, I. náměstka ministra zahraničních věcí;

presidium Nejvyššího sovětu Svazu sovětských socialistických republik

I. T. Grišina, mimořádného a zplnomocněného velvyslance SSSR v Československé republice,

kteří si vyměnili plné moci, jež byly shledány v dobré a náležité formě, a dohodli se takto:

Článek 1

Osoby, které obě Smluvní strany považují na základě svého zákonodárství za své občany, mohou si podle této Úmluvy zvolit státní občanství jedné nebo druhé Smluvní strany.

Článek 2

Osoby, na něž se tato Úmluva vztahuje, které žijí na území jedné ze Smluvních stran a které si chtějí zvolit státní občanství druhé Smluvní strany, podají o tom prohlášení zastupitelskému úřadu této druhé Smluvní strany.

Uvedené osoby, které žijí na území třetího státu, podají prohlášení o zvolení státního občanství zastupitelskému úřadu státu, jehož státní občanství si chtějí zvolit.

Pro podání prohlášení o zvolení státního občanství se stanoví lhůta jednoho roku ode dne, kdy tato Úmluva vstoupí v účinnost.

Článek 3

Prohlášení o zvolení státního občanství podávají zletilé osoby. Za zletilé osoby se podle této Úmluvy považují osoby dosáhnuvší věku 18 let nebo osoby mladší, pokud vstoupily v manželství.

Článek 4

Státní občanství nezletilých dětí se řídí státním občanstvím rodičů, mají-li oba rodiče podle této Úmluvy totéž státní občanství nebo žije-li pouze jeden z rodičů.

Má-li nebo zvolí-li si jeden z rodičů státní občanství jedné Smluvní strany a druhý má nebo si zvolí státní občanství druhé Smluvní strany, státní občanství jejich nezletilých dětí, majících dvojí státní občanství, určuje se dohodou rodičů, vyjádřenou jejich společným prohlášením. Nedojde-li k takové dohodě, děti podrží státní občanství Smluvní strany, na jejímž území žijí v den uplynutí roční lhůty, uvedené v článku 2 této Úmluvy.

Nezletilé děti, mající dvojí státní občanství, jejichž jeden z rodičů žije na území jedné smluvní strany a druhý na území druhé Smluvní strany, podrží státní občanství toho z rodičů, který je má ve výchově, jestliže o tom nedošlo k jiné dohodě mezi rodiči.

Nezletilé děti, které mají dvojí státní občanství a žijí na území třetího státu, v případě, že o jejich státním občanství nedojde mezi rodiči k dohodě, podrží státní občanství Smluvní strany, kde měly ony nebo jejich rodiče trvalé bydliště před odjezdem za hranice.

Nezletilé děti, jejichž rodiče buď zemřeli nebo jsou neznámého pobytu, podrží státní občanství Smluvní strany, na jejímž území žijí v den skončení roční lhůty, uvedené v článku 2 této Úmluvy.

Nezletilé osoby, dosáhnuvší věku 14 let, mohou si podáním prohlášení zvolit státní občanství jedné ze Smluvních stran, budou-li chtít, aby se vůči nim nepoužilo výše uvedených ustanovení tohoto článku.

Článek 5

V případech, kdy v budoucnosti vznikne dvojí státní občanství u dětí, rozhoduje o volbě státního občanství jedné ze Smluvních stran dohoda rodičů, oznámená jejich společným prohlášením při zápisu narození dítěte do matriky. Nedojde-li k takové dohodě, bude mít dítě státní občanství Smluvní strany, na jejímž území se narodilo; dítě narozené na území třetího státu bude mít státní občanství Smluvní strany, na jejímž území měli jeho rodiče před odjezdem za hranice trvalé bydliště.

Článek 6

Každá ze Smluvních stran poskytne druhé Smluvní straně nejpozději do šesti měsíců po uplynutí lhůty, uvedené v článku 2, seznamy osob, jež si podle této Úmluvy zvolily její státní občanství.

Článek 7

Osoby, na něž se vztahuje tato Úmluva, budou považovány výhradně za státní občany té Smluvní strany, jejíž státní občanství si zvolily.

Osoby, které prohlášení o zvolení státního občanství nepodají během lhůty, stanovené článkem 2 této Úmluvy, budou považovány výhradně za občany Smluvní strany, na jejímž území žijí.

Osoby s dvojím státním občanstvím, žijící na území třetího státu a které během lhůty uvedené v článku 2 této Úmluvy nepodají prohlášení o zvolení státního občanství, budou považovány za občany Smluvní strany, na jejímž území měly před odjezdem za hranice trvalé bydliště.

Z plné moci
presidenta Československé republiky

Dr. Ant. Gregor v. r.

Článek 8

Osoby, které budou žít na území jedné Smluvní strany poté, kdy si zvolily podle této Úmluvy státní občanství druhé Smluvní strany, budou v postavení cizinců.

Článek 9

Prohlášení o zvolení státního občanství podle této Úmluvy nepodléhají žádným poplatkům.

Článek 10

Smluvní strany se dohodly, že pro informaci dotčených osob bude tato Úmluva uveřejněna v periodickém tisku Smluvních stran, jakmile vstoupí v účinnost.

Tato Úmluva bude ratifikována a vstoupí v účinnost dnem výměny ratifikačních listin, k níž dojde v Moskvě.

Sepsáno v Praze, dne 5. října 1957 ve dvou vyhotoveních, každé v jazyku českém a ruském, při čemž obě znění mají stejnou platnost.

Z plné moci
presidia Nejvyššího sovětu
Svazu sovětských socialistických republik

I. Grišin v. r.

KNT 1 — 576-58